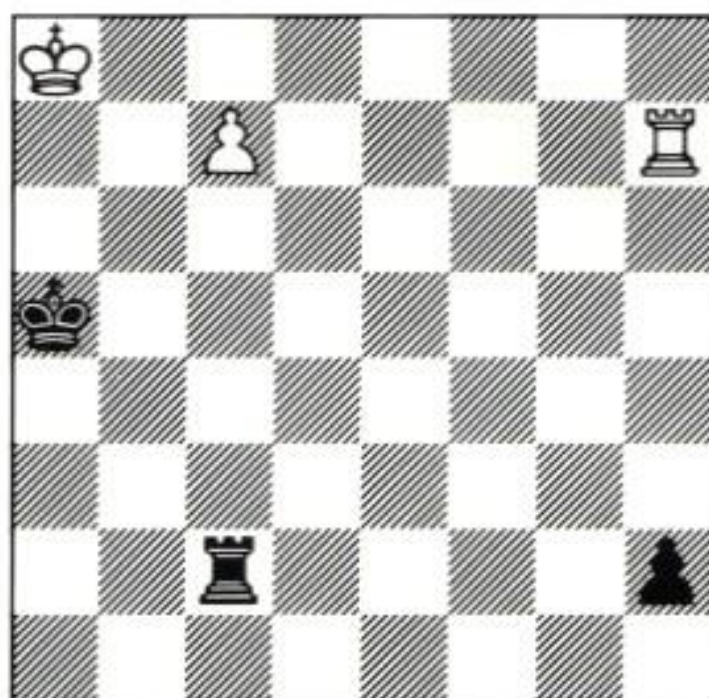

NIEUWSBRIEF

nummer 3
okt. 1987
kwartaal-
uitgave

Wat is eigenlijk eindspelstudie?

Voor
behandeling van
deze stelling: zie
verderop in dit
nummer onder
het gelijknamig
artikel ter
begeleiding van
de bijeenkomst
op **17 oktober**
a.s. in het
Euwe-Centrum.

Dagelijks 10.30-16 uur.
Op za-, zo- en
feestdagen gesloten.

MAX EUWE-CENTRUM

Paleisstraat 1

1012 RB Amsterdam

De Heren H.A. Wille, voorzitter
 Dr. J.F.M. Meyer, secretaris
 S.B. Bouman, penningmeester

Mevrouw I. Bakker
 Adviseur Topschaak: J. Timman

L.C.M. Diepstraten
 L. v.d. Kar
 B. Kok
 C. Snoep, RA

1. Het bestuur buigt zich momenteel over het probleem van ruimtegebrek in het Centrum. De toeloop van bezoekers, de uitbreiding van het boekenbestand, de inrichting van wissel-tentoonstellingen en de organisatie van activiteiten en educatieve bijeenkomsten vergen aanzienlijk meer ruimte dan op dit moment voorhanden is. Het was bij de opening van het Centrum op 8 november 1986 (nu bijna een jaar geleden) niet te voorzien, dat dit op zo korte termijn het geval zou zijn. De ontwikkeling van het gemiddeld aantal bezoekers per dag gaf sinds het begin van dit jaar het volgend beeld te zien: januari 4, 7 februari 6, 5 maart 6, 9 april 7,6 mei 7,5 juni 6,9 juli 9,7 augustus 17,8 september 12,7. Tijdens het Ohratoernooi in Krasnapolski (Amsterdam) kwamen dagen voor van meer dan 40 bezoekers. Tijdens het congres van de International Correspondence Chess Federation in Bloemendaal bereikte ook het buitenlands bezoek topcijfers.

2. In dit verband moet nog vermeld worden, dat het bestuur heeft kunnen kennismaken van de volgende passage in het protokol (notulen) van het ICCF-congres, dat bij 63 aangesloten landen op de betreffende bureaus komt: "Übereinstimmung bestand, die nationalen Föderationen zu bitten, Publicationen (z.B. Zeitschriften) regelmässig zu senden an das Max Euwe-Zentrum, Paleisstraat 1, Amsterdam".

3. Het bestuur werd tot zijn groot genoegen in kennis gesteld van een bericht van de Inspectie der Registratie en Successie Haarlem. Dit bericht luidt als volgt: "Gelezenhebbende een verzoek d.d. 6 april 1987 van Stichting Max Euwe-Centrum te Amsterdam haar te rangschikken onder de rechtspersonen als bedoeld in artikel 24 lid 4 van de

Successiewet 1956: WILLIGT DIT VERZOEK IN". Dit bericht houdt in, dat het Euwe-Centrum in aanmerking komt voor vermindering of vrijstelling van recht op toekomstige verkrijgingen (successie resp. schenking). Wellicht kan dit besluit van de Inspectie der Registratie en Successie nog een welkom aantal in Nederland woonachtige schaakliefhebbers ertoe brengen giften of schenkingen aan het Max Euwe-Centrum te overwegen, die ook fiscaal aantrekkelijke kanten hebben.

4. Enkele maanden geleden is er, zeer tot droefheid bij het bestuur, in het Max Euwe-Centrum ingebroken. Er werden een aantal zeer kostbare en zeldzame schaakspellen ontvreemd, die zo goed als onvervangbaar zijn. De dief (dieven) heeft de toegang tot het Centrum geforceerd en één der vitrines opengebroken. De boeken in de bibliotheek zijn gelukkig ongemoeid gelaten, zodat het de dieven kennelijk om kostbaarheden met een kennelijke kunstwaarde ging. Vanzelfsprekend is de diefstal onmiddellijk bij de politie gemeld.

Van de gestolen kostbaarheden zijn foto's voorhanden. Hopelijk kan dit bij de opsporing door de recherche van betekenis zijn. Mocht iemand ervan op de hoogte komen, dat de dieven of hun helters proberen deze schaakspellen van de hand te doen dan is bericht daarvan aan de Politie te Amsterdam en/of aan het Max Euwe-Centrum van het grootste belang.

5. Een tweetal vrijwillige medewerkers van het Centrum, de heren R. van Binsbergen en F.G. Krug hebben tot hun spijt hun medewerking voorlopig of definitief moeten beëindigen. Het bestuur stelt er prijs op deze medewerkers ook langs deze weg nog van harte te bedanken voor de (vrije) tijd, welke zij in het

Centrum hebben willen steken en voor het werk, dat zij daar hebben willen verrichten. Dit betekent intussen, dat zich opnieuw de behoefte doet gevoelen aan vrijwilligers, die in het Centrum toezicht willen houden en gelijktijdig werkzaamheden willen verrichten of eventueel voor zichzelf willen studeren. Een telefoontje

1. **Aktiviteiten**

Door onvoorziene omstandigheden zal niet de heer J. Marwitz maar wel in zijn plaats de heer **Hans Bouwmeester** de inleiding verzorgen over de **Eindspelstudie op 17 oktober 1987** (zaterdag). Deze bijeenkomst vindt plaats in het Max Euwe-Centrum, Paleisstraat 1 Amsterdam. Aanvang 10.30 uur. Na de inleiding zal tot aan de korte lunchpauze gelegenheid zijn voor eindspel-componisten hun nieuwe composities te presenteren. Na de lunchpauze zal om 14.00 uur door een aantal aanwezige eindspelcomponisten de meningen worden gepeild resp. de mogelijkheden worden onderzocht omtrent het tot stand brengen van een **Vereniging van eindspelcomponisten**. Een officiële oprichtingsvergadering zal eerst na de nodige voorbereidingen worden uitgeschreven via de Alexander Rueb-stichting, welke zich reeds bezig is te beraden op de mogelijke modaliteiten voor een dergelijke vereniging. Het Max Euwe-Centrum zal aan een en ander gaarne medewerking verlenen. Adhaesiebetuigingen, resp. principe-bereidheid tot eventuele aanmelding voor een dergelijke vereniging kunnen aan het Euwe-Centrum worden gericht, liefst schriftelijk (evt. ook telefonisch 020-228520). Het Centrum zal deze reacties vanzelfsprekend verder geleiden naar de betreffende initiatiefnemers. Het Euwe-Centrum zal voorts aan alle aan het Centrum bekende adressen van eindspelcomponisten in Nederland en België een convocatie zenden voor deze dag. Er zullen ongetwijfeld meer eindspelcomponisten zijn dan bij het Euwe-Centrum bekend. Daarom lijkt het nodig, dat de belangstellende componisten ook hun collega's, voor het geval dezen nog geen donateur van het Euwe-Centrum zijn en deze Nieuwsbrief derhalve niet onder

naar het Max Euwe-Centrum (020)-228520 is voldoende voor nadere informatie of voor aanmelding. Voor ambitieuze medewerkers zijn er bovendien volop kansen initiatieven te ontplooiën op het gebied van research, organisatie, studie, service-verlening en ondersteunende activiteiten.

ogen krijgen, op deze bijeenkomst attent te maken.

Op **7 november 1987** wordt in het Max Euwe-Centrum de tentoonstelling "**Schaak... of geen Schaak**" geopend. Deze tentoonstelling t.g.v. het éénjarig bestaan van het Max Euwe-Centrum, staat stil bij de wijzigingen en verbasteringen, die het schaakspel vanaf het ontstaan heeft moeten doormaken. Eind 1929 kwam Euwe bij zijn Indië-reis in aanraking met de schaakstijl van de Batakkers op Sumatra. Deze stam speelde het schaakspel met heel andere regels (bijv. zigzaggende paarden en springende lopers) maar wisten met de Europese regels ook goede resultaten te behalen. Dit is maar één voorbeeld van andere schaakregels, maar denk ook eens aan Chinees of Japans schaak, waar zelfs borden en stukken anders zijn. In de tentoonstelling wordt het schaakspel in een kader gezet van verwante en verwarde bordspelen en wordt een antwoord gezocht op de vraag: is het nu schaak... of geen schaak?

Op **zaterdag 28 november 1987** zal in het Euwe-Centrum een **ruilmarkt voor schaakboekenverzamelaars** plaatsvinden. De bedoeling is dat er voor de deelnemers tafels aanwezig zijn om hun boeken uit te stallen. Aanvang 10.30 uur. Deelnemers worden verzocht vóór 15 november a.s. het Centrum te laten weten dat men wenst mee te doen e.e.a. met het oog op de benodigde ruimte. Ook bezoekers zijn die dag welkom. Einde markt ca. 16.00 uur. Het spreekt vanzelf dat de bibliotheek van het Centrum geen enkel bezwaar heeft, indien er onder de deelnemers mensen bij zijn, die wat boeken voor de bibliotheek willen achterlaten, welke in het Euwe-Centrum niet zouden misstaan.

Zaterdag 19 december 1987 is er in het

Centrum een lezing te verzorgen door Hans Bouwmeester. Hij zal spreken over "Prof. Dr. Max Euwe als schaakauteur". Aanvang 14.00 uur.

Reizende tentoonstelling "Mag ik U schaken?" Het Max Euwe-Centrum zal in samenwerking met de Stichting Provinciale Bibliotheek Centrale voor Zuid-Holland een reizende tentoonstelling organiseren over de geschiedenis van het schaakspel en de schaaksport. Deze tentoonstelling zal vanaf januari 1988 voor de komende vier jaar langs de bibliotheken van Zuid-Holland gaan reizen. De opening van de tentoonstelling zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden op het 50ste Hoogovens-toernooi. In de tentoonstelling getiteld "Mag ik U schaken?" zullen onderwerpen als: het ontstaan van het schaakspel, het schaken in Nederland, Nederlands wereldkampioen Max Euwe en de schaaksport heden- en toekomst worden behandeld. Zodra de tentoonstelling gaat reizen zullen wij U op de hoogte houden van waar de tentoonstelling zich op welke datum zal bevinden.

2. Diversen

— In het Max Euwe-Centrum zijn ook video-films te bekijken over het schaken. Zo zijn daar o.m. aanwezig het programma 'Markant', een levensbeeld van Max Euwe; 'Chessays' van Hans Böhm en de videoband van het Ohra-toernooi te Brussel met o.m. Kasparov en Short.

— In Rotterdam komt volgens raadsbesluit van de gemeente in het Brainspark een **Max Euwe-straat**.

— Op vrijdag 18 september j.l. werd door de heer J. Wolthuis jr. een computerprogramma aan het Max Euwe-Centrum overgedragen voor het **catalogi-**

seren van de bibliotheek. Dit programma is door de heer Wolthuis uitgetest voor de op het bondsbureau aanwezige ICL-computer. De titelbeschrijvingen van de boeken in de bibliotheek van het Centrum zullen nu vervaardigd moeten worden volgens een internationaal geldend systeem en in het computerbestand worden ingevoerd. Daartoe zal ook weer een beroep op vrijwilligers moeten worden gedaan. Zeer tot onze verrassing meldde zich daarvoor op dezelfde dag reeds mevr. Murielle Clement.

— Het **letterprobleem** in ons vorig nummer kende een groot aantal oplossers nl. 52. De sleutelzet **1. Ld4** werd niet door iedereen gevonden. Waarschijnlijk was men niet op de hoogte van de term Novotny. Deze term houdt in: de onderbreking van een diagonaal en wel door het offeren van een stuk op het veld van de onderbreking, waardoor daarna matgegeven kan worden. Vandaar **1. Ld4** waarna a) **1. ... , Lxd4** 2. **Pxd6** mat is (de werking van **Td2** is onderbroken) b) **1. ... , Txd4** 2. **Pe3** mat is (de werking van **Lb6** is onderbroken) en c) **1. ... , Dxd4** 2. **Pa3** mat. Indien de looper op **d4** niet wordt genomen volgt mat met **2. Pxd6**. Andere zetten (er waren 5 foute inzendingen) nl. **1. Lxb2** en **1. Dc7** zijn geen Novotny-oplossingen, maar voldoen bovendien niet aan de opgave, dat het een 'twee-zet' is. Immers **1. Lxb2** wordt weerlegd door **1. ... , Pd5**, waardoor op de tweede zet weliswaar schaak gegeven kan worden maar nog geen mat. Zo wordt **1. Dc7** weerlegd door **1. ... , Lc5**. De prijs gaat na loting onder de goede oplossers naar H.W.B. Mulder, Poirterlaan 2A, 5611 LB Eindhoven. De prijs zal hem worden toegezonden.

Wat is eigenlijk eindspelstudie?

Voor niet ingewijden kan het begrip 'eindspelstudie' gemakkelijk misverstaan worden oproepen. Om niet helemaal duidelijke redenen benoemt men sinds zeker een eeuw reeds een gecomponeerde, dus duidelijk kunstmatig tot stand gebrachte spelsituatie, welke een geforceerde winst of remise oplevert met de term

'eindspelstudie'. Men bedoelt dus niet te zeggen, dat het gaat om het bestuderen van regels hoe men het eindspel in een partij, welke op zijn eind loopt moet aanpakken. Het eindspel dat ontstaat na de middenspeelfase in de partij kent natuurlijk standaardsituaties, zoals koning alleen tegen koning en pion of koning alleen tegen koning en dame of toren

etc. welke men in de bekende leerboeken tegen kan komen. Ook ingewikkelder situaties met meer pionnen en/of meer stukken, waarbij binnen een overzienbaar aantal zetten winst of remise duidelijk wordt behoren tot de gangbare bestudering van het eindspel ter afsluiting van een normale partij. Anders is het met de 'eindspelstudie'.

De eindspelstudie heeft met het probleemschaak gemeen dat het om kunstschaak gaat, niet om partijschaak. Het gaat om compositie. Het begrip 'studie' zou men dan ook min of meer kunnen vergelijken met het begrip 'étude' zoals men dit in de muziek tegenkomt. De meeste eindspelcomponisten zijn tevens van mening, dat 'kunst'-schaak niet zo zeer duidt op namaak- of kunstmatige situaties, maar vooral op het artistieke karakter, op kenmerken van schoonheid, virtuositeit, esthetica etc.

De eindspelstudie heeft tevens met het probleemschaak gemeen, dat het om een opgave gaat, welke opgelost moet worden. Daarbij moet doorgaans het schijnbaar onmogelijke mogelijk worden.

Met de probleemcomponisten hebben de eindspelcomponisten gemeen, dat zij niet direct tegenstanders nodig hebben voor het beoefenen van hun tak van schaak. Daarmee zijn zij in zekere zin nóg individualistischer bezig dan de partijschakers. Voor de componisten zijn natuurlijk een paar zaken van belang: zij hebben behoefte aan publicatie van hun composities (erkenning) en zij hebben behoefte aan een competitie-element (wedstrijd) in de vorm van prijsuitschrijving. In dit geval worden er thema's opgegeven aan de deelnemende componisten. Daarnaast moet elke compositie aan zeer bepaalde eisen voldoen: er mag maar één weg leiden tot de oplossing van de in de studie gestelde opgave; er mogen geen overbodige stukken in de stelling voorkomen; een minimum aan stukken mag slechts worden gebruikt om de idee of het thema uit te werken; de studie moet origineel zijn, d.w.z. er mag niet op een andere compositie worden ingehaakt, tenzij er wezenlijke verschillen ontstaan, die de studie dan weer een origineel karakter geven.

Eindspelstudie en partijschaak lijken zo

gezien niet veel met elkaar gemeen te hebben. Toch kan de partijschaker in zijn natuurlijke eindspel veel van de eindspelstudie leren. De speciale strategieën welke het kunstschaak verder heeft uitgewerkt, zoals de Novotny (zie het letterprobleem van vorig kwartaal) en de Plachutta bijv. kunnen in het natuurlijk eindspel in voorkomende situaties worden toegepast. Anderzijds kan de eindspelcomponist aan partij-eindspelen iets toevoegen of wijzigen, waardoor de stelling tot een compositie wordt met een origineel karakter.

Zo is de beroemde studie van Dr. Emanuel Lasker (zie diagram op het voorblad) waarbij de zwarte koning stap voor stap van de vijfde naar de tweede rij wordt teruggedreven van groot belang voor de partijschaker om als principe te gebruiken in voorkomende gevallen en deze gevallen komen vaker voor dan de nog niet gevorderde schaker zou vermoeden.

Een voorbeeld van de omgekeerde situatie zou de studie van Duras kunnen zijn, die in een normale partij-eindspelsituatie, zoals die bij Lucena te vinden is een pion bij plaatste en daarmee een verrassende, volmaakt verschillende studie bewerkte.

Nederland heeft een zeer vermaarde eindspelstudie-voorvechter gehad in de persoon van Alexander Rueb. Nederland heeft nog steeds enige vooraanstaande componisten. Door wat meer aandacht op deze tak van het schaakspel te vestigen zouden het er meer kunnen worden. Dat is Nederland eigenlijk aan zijn stand verplicht. Daarom o.a. de bijeenkomst op 17 oktober a.s. (zie onder activiteiten).

Diagram A

eindspel te testen. Wij menen, dat elke clubschaker eens van dit boek moet kennis nemen. Niet alleen zal hij tot de conclusie komen, dat menige in de opening en zelfs in het middenspel goed gespeelde partij in het eindspel gemakkelijk verknoeid kan worden. Naarmate men vordert bij het doornemen van dit goed opgebouwde boek kan men er, precies als bij een spannende detective, nauwelijks meer mee stoppen. Zeer aanbevolen en ga eens na hoe hoog U zelf zou scoren!

c) **Gerhard Schmidt** 'Zentrumsformen. — Strategie für die Schachpraxis'. Dit boek van Schmidt, jarenlang trainer in de DDR en zelf succesvol speler, doet direct denken aan de bekende allereerste monografie op dit gebied van Hans Müller uit 1963. Schmidt gaat uitvoerig in op de betekenis van pionnenketens voor het centrum, op beweeglijke centrum-pionnen, op het ontbreken van centrum-pionnen etc. Aan het eind van het boek geeft hij een aantal partijen tot aan een bepaalde stelling, waarna men zichzelf kan testen op hetgeen men uit het voorafgaande geleerd heeft. Zo hoort dat ook van een goede trainer!

3. **R.G. Wade, London** zond ons een tweetal werkjes uit een langzamerhand bekend geworden reeks:

a) **T. Hosking/B. Wade** 'Developments in the Sicilian' en

b) **Malcolm Pein** 'Developments in the Grünfeld'

In Informator-style komt men op de hoogte van de recente nieuwigheden in de betreffende opening. Er is ook nog voorzien in aanvullende tekst.

4. **Münster Verlag, Nürnberg** had voor ons ter recensie:

a) **A. Kuligowski**: 'Neuerungen in der Englischen Verteidigung'

Enigszins te vergelijken met de onder 3. besproken werkjes. De partijen bij Kuligowski zijn zelf zonder commentaar, maar goed gesorteerd op varianten en telkens voorzien van inleidende tekst.

b) **T. Lais**: 'Garrik Kasparow - Idol der Jugend'

Dit boekje bevat 60 partijen met en zonder commentaar van door Kasparow gespeelde partijen tussen 1977 en 1982, dus vanaf het Jeugdkampioenschap der Sovjet Unie tot de kandidatenmatches

voor het WK. Het geeft een goede indruk hoe snel talent uitgroeit!

5. **Manfred Mädler, Düsseldorf** was erbij met een herdruk van het onvolprezen werk van de afgelopen maand afgetreden ICCF-President **Hans Werner von Massov e.a.**: 'Dr. Dijkhoff-Fernschach-Gedenkturnier'. Aan dit toernooi van 1954 tot en met 1956 deden 1860 spelers mee uit 33 landen over de gehele wereld verspreid. Meer dan 8500 partijen werden gespeeld in het tot dan toe grootste toernooi ooit gehouden. Het toernooiboek bevat een uit de aard der zaak toch beperkt aantal partijen verdeeld naar opening. Het boek sluit af met een aantal stellingen, welke in het toernooi tot stand kwamen. Deze vormen 55 opgaven om eigen inzichten te testen.

6. **Sportverlag, Berlin (DDR)** bedacht het Euwe-Centrum met een viertal werken uit de beroemde witte serie:

a) **A. Mazukewitsch**: 'Verflixte Fehler'

b) **A. Suetin**: 'Erfolgreich eröffnen'

c) **A. Pöttsch**: 'Spas am Kombinieren'

d) **J. Averbach**: 'Erfolg im Endspiel'.

Eigenlijk behoeven deze top-auteurs nauwelijks nog aanbeveling. Zij presenteren tesamen vier werken, welke het brede terrein van opening, middenspel en eindspel bestrijken. Tesamen zou men ze ook kunnen beschouwen als een complete leergang voor gevorderden.

Voorts verraste Sportverlag ons met een zeer fraai boek: **Raymund Stolze**: 'Umkämpfte Krone - Die Duelle der Schachweltmeister von Steinitz bis Kasparow'. Werkelijk een schitterend uitgevoerd boek, rijk geïllustreerd en met een keur van partijen welke de wereldkampioenen met hun uitdagers hebben gespeeld tussen 1886 en 1986. Het gaat dus om de geschiedenis van 100 jaar wereldkampioenschap schaken. Elk hoofdstuk bevat een aantal historische notities. Het geheel wordt voorafgegaan door een voorwoord van Kasparow en de historie der tweekampen, die vóór het officiële wereldkampioenschap in de loop der tijden werden gespeeld. Het boek wordt besloten met een groot aantal overzichten, statistieken en registers. Het boek is een juweel, dat voor nog geen DM 50,— in Uw boekhandel verkrijgbaar is.

Deze nieuwsbrief is een uitgave die bestemd is voor de donateurs van het Max Euwe-Centrum. U kunt de nieuwsbrief regelmatig thuis ontvangen door donateur te worden van de Stichting Max Euwe-Centrum, door een bedrag van min. f 15,00 per jaar over te maken op giro 5401670 t.n.v. Stichting Max Euwe-Centrum, Amsterdam. Of door te bellen: 020-228520, waarna U een acceptgiro zal worden toegestuurd. Ook ontvangen wij graag Copy voor de nieuwsbrief en (kranten) artikelen over schaken.

29.7.87:

H. Roth: Der Schach Komponist (Berger)
 P. Wagner: Wien 1986-IBM, gift Prof. K. Jungwirth
 R. Keene: Docklands Encounter 1984
 USSR/World, gift Raymond Keene
 W. Fiske: Chess in Iceland, gift Mw. I. Bakker
 Axelsson/Erlandson: Kor-SM 1976-1979, gift Erlandson
 Mostert e.a.: NBC/15 Volmac-toernooi '82-'87, gift Th. van Spijk
 W. Mees: 'De Schaakstudie' & 'Bronnen'
 Rueb, gift W. Mees
 R. van Aurich: NMB Pinkstertoern. Bussum 1987, gift BSG
 H. Böhm: Swift-Chess World Championship 1987, gratis ex. Andriessen
 N.N.: New In Chess Jaarboek nr. 6, aankoop

10.8.87:

H. Bouwmeester/K. Steijn: Schaakjaarboek 1978
 H. Bouwmeester/C. van Wijgerden: Schaakjaarboek 1979
 C. van Wijgerden: Schaakjaarboek 1983
 C. van Wijgerden/C. Stehouwer: Schaakjaarboek 1984
 A.S. Suetin: Het laboratorium van de schaker
 A.C. van der Tak/Genna Sosonko: Grünfeld-indisch
 I.A. Kan: De kunst van het verdedigen
 L. Sjamkovitsch: Het offer in de schaakpartij
 Vladimir Vuković: Het offer in het schaakspel
 B. Withuis e.a.: Wijk aan Zee 1978
 Jac. Haring/Ir. J.R.G. de Veer: Schaak..., maar raak
 Reedijk/Kruiswijk: Bonus Socius
 Gift Prov. Bibliotheek Centrale Zuid-Holland

11.8.87:

N. Krogius: Psychologie im Schach
 G. Barcza: Magyar Sakkörténet I

idem: Magyar Sakkörténet II

B.I. Turov: Zjemszuzjiny Shahmatnogo Tvortsejstva
 P.A. Polugajevsky: Rozjdenie Varianta
 A.S. Suetin: Grossmeister Boleslavsky
 A.S. Prorvitsj: Aleksei Suetin
 J.V. Damsky: Rashid Nezmetsdinov
 László Szabó: 50 év - 100.000 lépés
 Eva Karakas: Tánadás a király ellen
 G.R. Neuman: Handleiding tot het schaakspel 10e dr. Bew. Schelfhout
 Aleksei Suetin: A megnyitásemélet tankönyve
 E.P. Geller: Novovindyskaya Zazjita
 V. Hort/V. Jansa: Vmeste s Grossmeisterami
 L. Portisch/B. Sárközy: 600 végjáték
 G.M. Kasparjan: Pozitsionnaya Nitzjva
 A.J. Roizman: Shahmatnye Dueli
 V.I. Tsjepizjny: Turnir Zveza; Monreal -79
 Gift J.J. Baars (Hoofddorp)

18.8.87:

H. Kmoch: Berlin 1926
 Gift H.C. van Riemsdijk S. Paulo Brazilië
7.9.87:
 Hugh E. Myers: Nimzovich's Defence to 1. e4
 A. Ilyin-Genevsky: Notes of a Soviet master
 H. Kmoch/J. Adams: Bled 1931
 Gift Caissa Editions USA

8.9.87:

Raymond Edwards: Aktiv Schach-spielen
 Tibor Florian: Entscheidung in der Schlussrunde
 Gift Franckh-Verlag Stuttgart

9.9.87:

Bent Christensen: Mammut Turneringen i.K.-skak
 Gift Jørgen Nielsen Denemarken

10.9.87:

Kristian Sköld: Schackpärlor
 G. och L. Collijn: Lärobok i Schack (facsimile)
 Gift Erlandsson Zweden

Het Max Euwe-Centrum stelt goede ideeën altijd op prijs. Diegenen die met ons mee willen denken over mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld (schaak) tentoonstellingen of andere activiteiten worden verzocht ons met een klein briefje daarvan op de hoogte te stellen. Schaakboeken-verzamelingen kan men legateren aan stichtingen als het Max Euwe-Centrum. Als U zelf daarover denkt of iemand kent met deze gedachte, houden wij ons van harte aanbevolen.